

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Suojelusihteeri Aili Jukarainen
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

Espoon kaupungin kirjaamo
PL1
02070 ESPOON KAUPUNKI
kirjaamo@espoo.fi

ESPOON KAUPUNKISUUNNITTELULAUTAKUNNALLE

Asia: Mieli-pide Finnoon osayleiskaavaluonnoksesta

Mielipiteen lausuu Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry (rek.nro 116.353, 2104 jäsentä vuoden 2011 alussa). Tringa ry:n tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä- Uudellamaalla).

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry on tutustunut Finnoon osayleiskaavan luonnoksen aineistoon ja lausuu siitä mielipiteenään seuraavaa.

Suomenojan lintukosteikko kuuluu kansainvälisesti- (IBA), kansallisesti- (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) tärkeisiin lintualueisiin. Suomenojan lintualue täyttää lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan SPA-kriteerit ja siksi aluetta tulee kohdella yhtä huolellisesti kuin Natura-verkoston kuuluvia lintualueita. Lintudirektiivi korostaa tässä yhteydessä kansainvälisesti tärkeiden lintukosteikkojen suojelua.

Kosteikkolinnuston tila Suomessa on heikentynyt viimeisen 20 vuoden aikana. Vuoden 2010 lopulla ilmestyneessä Suomen lajien uhanalaisuusarviossa todettiin uhanalaisten kosteikkolajien määrän kasvaneen huomattavasti (Rassi ym. 2010). Suomen kosteikkolinnuston tilaa ei voida parantaa ilman Suomenojan kaltaisten tärkeiden lintukosteikkojen linnustoarvojen turvaamista. Arvojen turvaaminen vaatii sekä kosteikkolinnustolle sopivan elinympäristön määrästä ja laadusta huolehtimista. EU:n lainsäädäntö painottaa tärkeiden lintualueiden suojelussa lintukantojen kehityssuuntien huomioimista.

Suomi on osaltaan sitoutunut pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen Biologista monimuotoisuutta koskevan YK:n yleissopimuksen (The United Nations Convention on Biological Diversity CBD) osapuolena. Vuonna 2010 sopimuksen 10. osapuolikokouksessa Nagoyassa todettiin, ettei yksikään osapuolima ollut saavuttanut ko. tavoitetta ja tavoite uusittiin. Tavoitteen saavuttamiseksi luonnon monimuotoisuuden vaaliminen on otettava entistä paremmin huomioon myös maankäytön suunnittelussa.

Osayleiskaavalla Finnoon alueelle on tarkoitus sijoittaa uusia maankäyttömuotoja, jotka vaikuttavat olosuhteisiin tärkeällä lintualueella. Tämä pätee myös itse lintualueen ulkopuolelle sijoittuvaan maankäyttöön. Huonosti suunniteltuna monet näistä toiminnoista voivat jo yksinään heikentää Suomenojan lintukosteikon linnustoarvoja ja usean toiminnon vaikutukset kumuloituvat alueella. Lintualue on lisäksi huomattavan pieni (vrt. esim Laajalahti) ja siksi alueellisesti pienilläkin muutoksilla saattaa olla merkittäviä seurauksia alueen linnustossa eikä lintualueen yhtenäisyydestä ole varaa tinkiä.

Lintualueen suojelu ja hoito

Kaavaluonnoksessa lintualue on osoitettu "luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi". Espoo on selvittämässä myös muita juridisia vaihtoehtoja tärkeä lintualueen suojelemiseksi. Tringa katsoo, että alueen suojelu MRL:n nojalla ei takaa linnustoarvojen säilymistä alueella pidemmällä aikavälillä ja katsookin, että tärkeä lintualue tulee osoittaa kaavassa SL-aluevarausmerkinnällä ja muut toimenpiteet alueen perustamiseksi luonnonsuojelulain tarkoittamaksi luonnonsuojelualueeksi tulee käynnistää pikaisesti. Myös lintualueen kansainvälinen merkitys edellyttää alueen suojelua kaavan luo-merkintää "järeämmällä" ratkaisulla.

Luo-merkintään liittyvä esitetty kaavamääräys (merkintöjen tarkentavia määräyksiä, kaavaluonnoksen selostuksen s. 100) ei turvaa linnuston säilymistä. Mikäli lintukosteikon linnustoarvot halutaan todella turvata tulee kaavamääräyksellä selkeästi estää alueen arvokkaan lintualueen linnuston elinympäristön hävittäminen ja sen laadun heikentäminen. Ei riitä, että määräyksellä suojellaan uhanalaisten lajien esiintymispaikat ja ehkäistään rakentamisen aikaisia haittoja.

Tringa ry katsoo myös, että alueen kaavoitusta tukemaan ja lintukosteikon asiantuntevan hoidon turvaamiseksi on laadittava viipymättä hoito- ja käyttösuunnitelma. Finnoon osayleiskaavan vaikutusten arviointi spekuloi lintukosteikon tulevaisuudella esittäen yhtenä vaihtoehtona alueen umpeen kasvun sallimisen ja muuttumisen luontaisen kehityksen tuloksena kosteikosta rantalehdoksi joko kokonaan tai osittain (Sito Oy/Arkkitehtimsto Jukka Turtiainen Oy 2011, s. 91).

Merkittävä syy Suomen kosteikkolinnuston edellä mainittuun ahdinkoon on tärkeiden lintukosteikoiden hoidon laiminlyönti (Ellermaa & Lindén 2011) eikä näin ollen voida katsoa, että hyväksyttävä vaihtoehto Suomenojan kansainvälisesti tärkeän lintukosteikon tulevaisuudelle olisi alueen hoitamatta jättäminen ja umpeenkasvun salliminen. Umpeenkasvu olisi hidas prosessi, kestäisi Suomenojan altaalla useita vuosikymmeniä ja heikentäisi vähitellen alueen linnustollista arvoa. Hoito- ja käyttösuunnitelmalla tulee varmistaa, että alueen merkitys kosteikkolinnustolle säilyy. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa tarvitaan myös ohjaamaan alueella huomattavan asukasmäärän lisääntymisen vuoksi aiheuttamaa virkistyskäyttöpaineen kasvua.

Suojavyöhyke

Arvokas lintualue tarvitsee ympärilleen suojavyöhykkeen ihmistoiminnon aiheuttamaa häiriötä vastaan. Ilman suojavyöhykettä reunavaikutus muuttaa olosuhteita arvokkaalla lintualueella ja linnuille sopiva alue pienenee. Suojavyöhyke on Suomenojan lintualueen tapauksessa ensiarvoisen tärkeä alueen pienen koon vuoksi, johon verrattuna pinta-alaltaan suhteellisen pienetkin muutokset habitaatin laadussa ovat merkittäviä. Suojavyöhyke on tarpeellinen myös toiseen suuntaan: ehkäisemään lokkiyhdyksunnan aiheuttamaa mahdollista häiriötä.

Myös suunnitellun rakentamisen määrä on niin huomattavaa, että sen vaikutukset lintualueeseen tulevat väistämättä olemaan negatiivisia, ellei riittävästä suojavyöhykkeestä lintualueen ympärillä huolehdita. 20 000 uutta asukasta alueella aiheuttaa lintualueelle erittäin merkittävän virkistyskäyttöpaineen kasvun, joka aiheuttaa ilman toimenpiteitä häirinnän lisääntymistä huomattavasti lintualueella. Tämän vuoksi riittävä suojavyöhyke lintualueen ympärillä sekä hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen muun ohella virkistyskäyttöä ohjaamaan ovat ensiarvoisen tärkeitä alueen suunnittelussa.

Maa ja Vesi Oy:n vuonna 2002 tekemässä yleiskaavan vaikutuksia Laajalahden ja Espoonlahden Natura-alueisiin tarkastelevassa selvityksessä todetaan puskurivyöhykkeen välttämättömyydestä linnustoarvojen säilymisessä mm. seuraavaa:

"Rakentamisella on arvioinnin mukaan todennäköisesti linnustoa haittaavia vaikutuksia, mikäli rakentamisalueen ja suojelualueen väliin ei jätetä suojavyöhykettä."

"Suorat ja pysyvät vaikutukset linnustoon johtuvat siitä, että rakentaminen muuttaa, pienentää tai poistaa lintujen pesimä- tai levähdysalueen ympäristötyypin sekä kaventaa suojavyöhykkeitä altistaen linnuston herkemmin häirinnälle. Suorat vaikutukset ovat helpoiten arvioitavissa, sillä voimakas ympäristötyypin muuttaminen arvattavasti muuttaa myös alueen linnustoa." (Maa ja Vesi Oy 2002).

"Arvokkaimmilla alueilla suojavyöhykkeen tulisi olla vähintään noin 200 metriä leveä, tai puustoisilla alueilla niin leveä, että kesäaikana puuston läpi ei ole näkyvyyttä." (Maa ja Vesi Oy 2002).

Myös Finnoon osayleiskaavaluonnoksen vaikutuksia linnustoalueeseen arvioiva selvitys on ottanut kantaa lintualueen vaatiman suojavyöhykkeen leveyteen:

"Avoimessa ympäristössä suojavyöhykkeen leveysuus on noin 150 metriä. Mikäli välissä on peitteistä maastoa, voi suojavyöhyke jäädä kapeammaksi, mutta kuitenkin vähintään 50 metrin levyiseksi (Sito Oy 2011)."

Tringa ry katsoo, että mainittu Sito Oy:n (2011) selvityksessä esitetty suojaetäisyys ei ole riittävä. Raportin (Sito Oy 2011) perusteella vaikuttaa siltä, että sen suosittelema suojaetäisyys perustuu tutkimuksiin, jossa on tutkittu polkujen ja kävelijöiden vaikutuksia lintujen pakoetäisyyksiin, eikä tilanteeseen, jossa yritetään ehkäistä massiivisen rakentamisen vaikutuksia pienialaiseen lintukosteikkoon. Myös 200 metrin suositus on tehty huomattavasti Suomenojan lintukosteikkoa suuremmille alueille, jossa puskurivaikutus on voimakkaampi kuin pienillä alueilla. Tringa viittaa tässä yhteydessä aikaisemmin toimittamaansa puskurivyöhyke-esitykseen (liitteenä), jota tulee kaventamisen sijaan lähtökohtaisesti leventää arviointien perusteella.

Kaavaluonnoksessa rakentaminen sijoittuu monin paikoin jopa suoraan kiinni arvokkaaseen lintualueeseen eikä riittävää suojavyöhykettä jää lintualueen ja rakentamisen välille. Lintualueen luoteispuolella on jopa osoitettu kerrostalovaltaisen asuntoalueen raja osittain arvokkaan alueen rajauksen päälle. Tringa katsoo, että muita aluevarauksia tulee pienentää lintualueen ympäriltä niin, että riittävän leveä suojavyöhyke on mahdollista toteuttaa.

Alueen liikennejärjestelyt

Suomenlahdentien linjausvaihtoehtojen osalta Tringa viittaa asiasta aikaisemmin lausumaansa ja tooteaa, että eteläinen, voimassa olevan asemakaavan mukainen linjausvaihtoehto pirstoisi lintualueita kohtuuttomasti ja toisi tiestä aiheutuvan häiriön lähelle allasta. Koska mainitulle linjaukselle on olemassa lintukosteikolle parempi, pohjoinen vaihtoehto, tulee jatkosuunnitteluun valita pohjoinen linjaus. Myös pohjoisen linjauksen tarkemmassa suunnittelussa on tien vaikutukset Suomenojan kosteikon linnustoon minimoitava.

Osayleiskaavaluonnoksessa Finnoonlahden kaakkoispuolelle on osoitettu joukkoliikenteen yhteystarve (Hylkeenpyytäjätien jatke). Altaan ja meren välille sijoittuva uusi katu, vaikkakin ainoastaan julkiseen liikenteen käyttöön tarkoitettuna, heikentäisi tärkeää linnustoaluetta entisestään ja Tringa katsoo, ettei katu näin ollen tälle alueelle voida toteuttaa. Lisäksi sen valvominen, että katu säilyy ainoastaan julkisen liikenteen käytössä on käytännössä lähes mahdotonta. Finnobäckenin (Finnoonjoen) suu kerää vesilintuja muuttoaikoina ja saaristossa pesivät vesilinnut uittavat poikasensa Suomenojan altaalle ruokailemaan. Finnobäckenin suu kuuluu tärkeän lintualueen rajaukseen ja se tulee säilyttää häiriöttömänä, jotta sen linnustollinen merkitys säilyisi. Finnobäckenin suualueen luontoarvoja on jo viime vuosina heikennetty alueella sijainneen pienen tervaleppälehdon hakkuun myötä eikä alueen häiriötä tule lisätä.

Uusi joukkoliikennekatu supistaisi toteutuessaan linnuille sopivaa elinympäristöä, pirstoisi lintualueita ja kadun liikenne aiheuttaisi häiriötä alueen linnuille. Katu myös heikentäisi osaltaan huomattavasti lintujen mahdollisuuksia liikkua meren ja Finnoonlahden välillä, pahimmillaan jopa katkaisisi yhteyden. Myös yleiskaavaluonnoksen linnustovaikutusarvio toteaa, ettei altaan kaakkoispuolen joukkoliikenteen yhteystarvetta tule edistää jatkosuunnittelussa kadun aiheuttamien haitallisten vaikutuksien vuoksi: "*Kehittämiskäytävä heikentää Finnoon altaan ja Finnobäckenin suualueen luonto- ja linnustoarvoja eikä kehittämiskäytävää suositella jatkosuunnitteluun*" (Sito Oy 2011).

Merentäytöt ja satama

Saaristossa pesivät vesilinnut tuovat poikasensa Finnoonlahdelle syömään ja suojaan pedoilta ja lahti onkin erityisen tärkeä vesilintujen poikastuotolle, josta osoituksena on se, että Finnoonlahdella on kesäisin enemmän vesilintupoikueita kuin monta kertaa suuremmalla Laajalahdella. Osayleiskaavaluonnoksessa merelle on osoitettu mittavaa rakentamista, joka toteutuessaan sulkee kokonaan avoimen yhteyden saaristosta Finnoonlahdelle Ryssjeholmenin ja Finnoon nykyisen sataman välillä heikentäen todennäköisesti saaristossa pesivien vesilintupoikueiden mahdollisuuksia saapua Finnoonlahdelle ruokailemaan.

Merentäytöt jättävät myös alleen Ryssjeholmenin pohjoispuoleisen luodon, jolla pesii noin 150 parin naurulokkiyhdyksunta sekä meriharakka, haahka, kyhmyjoutsen (Sito Oy 2011). Luodon lintuyhdyksunta laajentaa itse altaan naurulokkiyhdyksuntaa ja liittyy siihen altaan tilanpuutteen johdosta. Ko. luodon linnuston kartoituksesta on aikaa ja siksi olisi syytä selvittää minkälaisia linnustoarvoja suunnitellut merentäytöt tulisivat luodolta hävittämään.

Koska osayleiskaavaluonnoksessa esitetyillä massiivisilla meren täytöillä on merkitystä osayleiskaava-alueita laajemmin Tringa ry katsoo, että kaavan toteuttaminen vaatii maakuntakaavan tarkistamista, johon sisältyy maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n tarkoittama vaikutusten selvittäminen yleisellä tasolla.

Suomenojan voimalan eteläpuolelle Finnobäckenin läheisyyteen on kaavaluonnoksessa osoitettu satama-aluevaraus (LS). Vesiliikenne mainittuun satamaan aiheuttaa todennäköisesti häiriötä Finnobäckenin suun linnuille. Satamaan kulkevat laivat myös käyttäisivät samaa reittiä saaristosta altaalle uivien sorsapoikueiden kanssa, kun meren täytöt sulkevat yhteyden Ryssjeholmenin ja nykyisen venesataman väliltä.

LS-varauksen lisäksi kaavaluonnoksessa on osoitettu merentäyttöjä kiertämään varaus venesatama-alueelle (W/LV). Venesatamavaraus ulottuu täyttöjen itäpuolella Ryssjeholmenilta Finnobäckenin suulle saakka ja lisää osaltaan häiriötä lintujen käyttämälle reitille avomereltä sekä Finnobäckenin suulle. Kaavalla on tarkoitus laajentaa nykyistä venesatamaa 1000 venepaikasta 1500 – 2000 paikkaiseksi, mikä tulee luonnollisesti lisäämään veneliikennettä lintujen käyttämällä reitillä.

Osayleiskaavan vaikutuksia linnustoon arvioinut raportti painottaa Finnobäckenin suun säilyttämistä häiriöttömänä (Sito Oy 2011). Myös Korkein hallinto-oikeus on Finnoonsataman asemakaavaa koskevassa ratkaisussa korostanut Suomenojanpuron suun linnustollisten arvojen vaalimista (KHO:2009:77).

Satamavarausten sekä merentäyttöjen vaikutukset alueen linnustoon tulee arvioida huolellisesti erityisesti lintujen liikkumismahdollisuuksien, vapaan vesialan supistumisen sekä vene- ja laivaliikenteen aiheuttaman häiriön näkökulmasta.

Muuta

Finnobäckenin itäpuolella sijaitsee niittyalue, joka kuuluu arvokkaan lintualueen rajaukseen. Niittyalueen linnustollinen arvo on riippuvainen viereisen hevostallin hevosten laidunnuksesta alueella (niitty ei pysy avoimena ilman laidunnusta). Kaavaluonnoksessa hevostallien kohdalle on kuitenkin osoitettu kerrostalovaltainen asuntoalue. Myös mainitun niityn linnustoarvojen turvaaminen tulee varmistaa hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

Suomenojan lintukosteikkoa kiertää kaavaluonnoksessa ulkoilureitti, joka paikoitellen sijoittuu avomaalle kosteikon reunaan. Reitti tulee sijoittaa metsän puolelle, jotta häiriö lintualueella ei lisäänty. Myös ulkoilureitin suunnittelu tulee toteuttaa alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa, kuten kaavan vaikutusarviossakin todetaan: *“Ulkoilureittien toteuttaminen ja tarkempi määrittely tulisi kytkeä koko lintualueen hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisen yhteyteen. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa (HKS) tulisi esittää alueen luonnonarvojen hoito ja ylläpito, virkistyskäytön ohjaus sekä ulkoilureittien tarkempi määrittely.”* (Sito Oy 2011.)

Linnustollisesti tärkeä alue on osayleiskaavaluonnoksessa rajattu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi (kaavamerkintä luo), mutta altaan eteläosassa on edelleen lähes 40 vuotta vanhasta asemakaavasta peräisin oleva varaus yhdyskuntateknisen huollon alueelle (ET), joka mahdollistaisi Fortumin voimala-alueen laajentamisen altaalle. Merkintä on ristiriidassa lintualueen suojelupäätöksen kanssa ja se tulee supistaa vastaamaan voimalan aluetta. Yleiskaava-alueella on muitakin vanhentuneita ja toteuttamattomia asemakaavoja, joiden merkintöjä ei osayleiskaavaluonnoksessa näy ja myös mainittu ET-merkinnän omaava kaava tulee kumota lintualueen suojelupäätöksen ja osayleiskaavan tavoitteiden vastaisena. Mikäli ET-varausta ei kuitenkaan jostain syystä osayleiskaavassa ole mahdollista supistaa, tulee kaavamääräyksiin varmistaa lintualueen säilyttävän merkinnän ensisijaisuus ET-varaukseen nähden.

Vaikutuksien selvittäminen

Kaavan vaikutuksia linnustoalueeseen selvittänyt arvio (Sito Oy 2011) on puutteellinen ja sitä tulee täydentää ja tarkentaa siten, että kaikkien kaavan osoittamien toimintojen vaikutukset lintualueeseen on selvitetty samalla tarkkuudella kuin Suomenlahdentien vaikutuksia ko. raportissa tarkastellaan. Nyt mainitussa raportissa tarkasteltujen toimintojen lisäksi on vähintään tarpeen selvittää suunniteltujen merentäyttöjen, satamatoimintojen sekä korkean rakentamisen vaikutukset lintujen liikkumiseen Suomenojan lintualueen ja ympäröivien alueiden välillä. Selvitykset tulisi suunnitella yhteistyössä asinatunitjatahojen kuten Helsingin yliopiston ja Suomen ympäristökeskuksen kanssa.

Kaavan vaikutukset lintualueeseen tulee selvittää yhdessä muiden suunnitelmien (ml. jo toteutuneet hankkeet) luonnonsuojelulain 65§:n tarkoittamalla tavalla. Jo toteutuneita hankkeita, joilla on ollut vaikutuksia lintualueelle on ollut mm. voimansiirtolinjojen vetäminen kosteikon poikki. Voimalinjojen rakentaminen on aiheutunut häirintää alueen linnuille ja kosteikon poikki kulkevat linjat lisäävät lintujen törmäysriskiä.

Lopuksi

Alueen maankäyttö tulee ensisijaisesti sopeuttaa kansainvälisesti arvokkaan lintualueen suojeluun. Myös asukasmäärätavoitteesta on voitava tinkiä, mikäli alueen luontoarvojen säästäminen sitä vaatii. Tätä edellyttävät niin kansainväliset biodiversiteetin suojelusopimukset kuin Euroopan unionin ja Suomen kansallinen lainsäädäntö.

Kaavaluonnos ei ole onnistunut huomioimaan riittävällä tavalla Suomenojan kansainvälisesti tärkeää lintualueita. Kaavaluonnosta tarkentaessa on välttämätöntä huomioida kaavan vaikutuksia linnustoalueelle selvittäneen raportin tähänastiset suositukset (Sito Oy 2011) ja tarkentaa selvitystyötä esitetyllä tavalla. Kaavaluonnoksessa esitetyt ratkaisut osoittavat myös, että hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen Suomenojan lintualueelle tulee käynnistää viipymättä.

Helsingissä 22. päivänä marraskuuta 2011
Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry

Seppo Vuolanto
Puheenjohtaja

Liitteet:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry (2011): Suomenojan lintualue – ydinalue ja puskurivyöhyke.

Lähteet:

Ellermaa, M ja Lindén, A. (2011): Suomen linnustonsuojelualueiden tila: suojelu on unohdettu ja linnut voivat huonosti. Linnut-vuosikirja 2010:142 – 168. BirdLife Suomi ry, Luonnontieteellisen keskusmuseon eläinmuseo ja Suomen ympäristökeskus.

Enviro Oy (2011): Suomenojan lintualue. Säilytettävän alueen rajaaminen linnuston perusteella. Uusimman uhanalaisarvion mukainen päivitys.

KHO:2009:77 Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu Finnoonsataman asemakaavaa kaskevassa asiassa. Antopäivä: 27.8.2009 Päätös löytyy kokonaisuudessaan osoitteesta:
<http://www.kho.fi/paatokset/47650.htm>

Maa ja Vesi Oy (2002): Kirjallisuustutkimus Espoon eteläosien yleiskaavatyötä varten. Arvio rakennemallien vaikutuksista Espoonlahden ja Laajalahden Natura 2000 -alueisiin. Espoon Kaupunkisuunnittelukeskuksen tutkimuksia ja selvityksiä B61:2002.

Rassi, P.; Hyvärinen, E.; Juslén, A. Ja Mannerkoski, I. (toim.) (2010): Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus. Erillisjulkaisu. 685 s.

Sito oy (2011): Finnoon osayleiskaava. Vaikutukset Finnoon lintualueeseen 4.4.2011. Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen julkaisuja 7/2011.

Sito oy/ Arkkitehtitoimisto Jukka Turtiainen Oy (2011): Finnoon osayleiskaavan vaikutusten selvittäminen. Espoon kaupunki.